

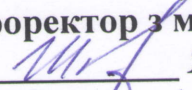
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
«03» 10 2025 р.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС

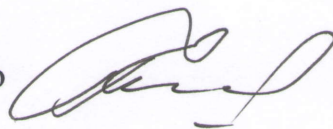
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	К «Безпека та оборона»
Спеціальність:	К9 Правоохоронна діяльність
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Правоохоронна діяльність»
Освітній рівень:	другий (магістерський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

кандидат юридичних наук,
доцент, доцент кафедри права
імені академіка УАН о. Івана Луцького

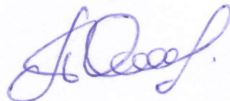

Андрій ГАБУДА

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького
протокол №2 від 16.09.2025 р.

В.о. завідувача кафедрою

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Сергій РЕПЕЦЬКИЙ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол №2 від 26.09. 2025 р.

e-mail	habuda.s.andriy@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	201
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/andriy-habuda
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/user/profile.php?id=7418

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Адміністративний примус» є складовою частиною професійної підготовки магістрів за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» і спрямована на формування у здобувачів глибоких знань про сутність, види, принципи та правові засади застосування адміністративного примусу в діяльності правоохоронних органів.

Курс поєднує теоретичні положення адміністративно-правової науки з практичними аспектами реалізації примусових заходів у діяльності поліції, персоналу Державної кримінально-виконавчої служби, працівників митних, податкових та прикордонних органів. Особлива увага приділяється правовим гарантіям дотримання прав і свобод людини, питанням пропорційності примусу, а також специфіці його застосування в умовах воєнного стану.

Дисципліна має міждисциплінарний характер і формує у майбутніх фахівців компетентності, необхідні для правомірного, ефективного та гуманного застосування адміністративного примусу, забезпечення балансу між публічними інтересами та правами людини, а також для розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики у сфері правоохоронної діяльності.

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів магістерського рівня освіти системи теоретичних знань і практичних умінь щодо правової природи, видів, підстав і порядку застосування заходів адміністративного примусу в діяльності правоохоронних органів, а також розвиток компетентностей, необхідних для їх правомірного, пропорційного та ефективного використання з дотриманням прав і свобод людини.

Завдання дисципліни: розвиток у здобувачів теоретичних знань про сутність, ознаки, принципи та правову природу адміністративного примусу; опанування класифікації його видів, змісту, правових підстав і меж застосування; вивчення правового статусу суб'єктів, уповноважених на застосування адміністративного примусу, зокрема поліцейських, персоналу Державної кримінально-виконавчої служби, працівників митних, податкових та прикордонних органів; засвоєння порядку реалізації заходів запобігання, припинення, процесуального примусу та адміністративної відповідальності в діяльності правоохоронних органів; формування вмінь аналізувати правові ситуації, пов'язані із застосуванням примусу, та приймати обґрунтовані управлінські рішення у межах чинного законодавства; розвиток практичних навичок правозастосування, документування та контролю за законністю примусових дій; виховання правової культури, поваги до прав і свобод людини під час здійснення правоохоронної діяльності; а також ознайомлення з актуальними проблемами й сучасними тенденціями удосконалення

законодавства та практики застосування адміністративного примусу, у тому числі в умовах воєнного стану.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність, ознаки, принципи та правову природу адміністративного примусу;
- класифікацію видів адміністративного примусу та їх характерні особливості;
- правові підстави та межі застосування заходів адміністративного примусу;
- суб'єктів, уповноважених на застосування адміністративного примусу, їх права, обов'язки та відповідальність;
- порядок застосування заходів запобігання, припинення, процесуального примусу та адміністративної відповідальності;
- особливості застосування адміністративного примусу поліцейськими, персоналом ДКВС, працівниками митних, податкових та прикордонних органів;
- правові гарантії прав і свобод людини під час застосування адміністративного примусу;
- особливості застосування примусових заходів у публічній службі, під час провадження у справах про адміністративні правопорушення та у сфері забезпечення службової дисципліни й проведення антикорупційних заходів;
- актуальні проблеми та сучасні тенденції удосконалення законодавства і практики застосування адміністративного примусу, у тому числі в умовах воєнного стану.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- аналізувати правові норми, що регулюють застосування адміністративного примусу;
- класифікувати та визначати види заходів адміністративного примусу у конкретних правових ситуаціях;
- визначати правомірність та межі застосування заходів адміністративного примусу суб'єктами публічної влади та правоохоронних органів;
- оцінювати законність і пропорційність заходів запобігання, припинення, процесуального примусу та адміністративної відповідальності;
- застосовувати нормативно-правові акти при здійсненні примусових заходів у діяльності поліції, ДКВС, митних, податкових та прикордонних органів;
- складати процесуальні та адміністративні документи, пов'язані з реалізацією заходів адміністративного примусу;
- розробляти практичні рекомендації щодо удосконалення застосування адміністративного примусу у публічній службі та правоохоронних органах;
- забезпечувати дотримання прав і свобод людини під час застосування адміністративного примусу;

– аналізувати проблеми практики застосування адміністративного примусу та пропонувати шляхи їх вирішення в умовах сучасного правового регулювання.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Адміністративний примус» (шифри і зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Правоохоронна діяльність», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» 01 вересня 2025 року (Наказ № 35/од від 30.05.2025 р.).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ПРН2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності. ПРН3. Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність.
СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків. СК3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення. СК4. Спроможність організовувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності. СК5. Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. СК9. Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку. СК13. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях.	ПРН5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення. ПРН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків. ПРН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності. ПРН14. Розробляти та управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності та з дотичних

СК15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.	міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців. ПРН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку. ПРН17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності). ПРН18. Мати навички вирішення завдань у складі міжвідомчих органів з проблем забезпечення безпеки та підтримання правопорядку. ПРН19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.
---	---

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	2		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	Заочна форма
	лекції	30 (в годинах)	6 (в годинах)
	семінари, практичні	30 (в годинах)	6 (в годинах)
Самостійна робота		120 (в годинах)	168 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Актуальні проблеми адміністративного права та процесу	Аналіз, прогнозування та запобігання злочинності
Актуальні проблеми кримінального права та процесу	Міжнародні та національні механізми захисту і дотримання прав людини
	Взаємодія правоохоронних органів з іншими органами влади, громадськістю та медіа

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади адміністративного примусу

Тема 1. Поняття та ознаки адміністративного примусу.

Поняття та характеристика адміністративного примусу. Ознаки адміністративного примусу. Особливості адміністративного примусу. Правові засади застосування заходів адміністративного примусу.

Питання для самостійного вивчення.

Визначення поняття адміністративного примусу. Ознаки адміністративного примусу. Відмінність адміністративного примусу від кримінального та дисциплінарного примусу. Особливості застосування адміністративного примусу. Правові засади застосування заходів адміністративного примусу. Принципи пропорційності, законності та доцільності. Роль адміністративного примусу у забезпеченні публічних інтересів та правопорядку. Адміністративний примус та адміністративний сервіс. (1, 6-8, 13-19, 54, 79, 88) (2 год.).

Тема 2. Види адміністративного примусу та їх характерні особливості.

Адміністративно-примусові заходи фізичного і психічного (психологічного) впливу (доктринальний підхід). Проблеми застосування заходів адміністративного попередження (запобігання). Актуальні питання застосування заходів адміністративного припинення. Заходи відповідальності за порушення адміністративно-правових установлень. Особливості застосування правоохоронними органами України заходів адміністративного примусу у період воєнного стану.

Питання для самостійного вивчення.

Класифікація видів адміністративного примусу. Характерні ознаки заходів адміністративного запобігання. Особливості застосування заходів адміністративного припинення. Порядок та принципи застосування заходів процесуального примусу. Адміністративна відповідальність як вид примусу. Співвідношення різних видів адміністративного примусу. Законність, пропорційність та доцільність застосування заходів адміністративного примусу. (1, 6-9, 11-19, 38, 39, 54) (2 год.).

Тема 3. Суб'єкти застосування адміністративного примусу.

Система суб'єктів, уповноважених на застосування адміністративного примусу. Компетенція органів публічної адміністрації у цій сфері. Підстави, межі та відповідальність за перевищення повноважень під час застосування адміністративного примусу. Види і рівні контролю за законністю примусових заходів.

Питання для самостійного вивчення. Теоретичні основи визначення кола суб'єктів адміністративного примусу. Критерії розмежування компетенції між суб'єктами публічної адміністрації. Проблеми реалізації повноважень під час застосування примусових заходів. Гарантії недопущення зловживання владними повноваженнями. Форми взаємодії суб'єктів при реалізації адміністративного примусу. Порівняльний аналіз правового статусу суб'єктів адміністративного примусу в Україні та державах ЄС. (1, 6-8, 12-24) (2 год.).

Тема 4. Актуальні питання застосування заходів запобігання.

Сутність та функціональне призначення адміністративно-запобіжних заходів. Правові межі застосування заходів запобігання та проблеми реалізації принципів законності й пропорційності. Співвідношення запобіжних заходів з іншими видами адміністративного примусу. Європейські стандарти превентивної діяльності у сфері публічного адміністрування.

Питання для самостійного вивчення. Доктринальні підходи до визначення правової природи адміністративно-запобіжних заходів. Аналіз принципу пропорційності під час їх застосування. Проблеми правового забезпечення превентивної діяльності органів публічної влади. Межі втручання держави у права особи при застосуванні запобіжних заходів. Порівняльна характеристика запобіжних заходів у національному та європейському праві. Напрями вдосконалення правового регулювання адміністративно-запобіжних заходів. (1, 6-8, 12-24, 35) (2 год.).

Тема 5. Особливості застосування заходів припинення.

Загальна характеристика адміністративних заходів припинення. Мета, правова природа та місце заходів припинення в системі адміністративного примусу. Взаємозв'язок заходів припинення із принципами законності, невідворотності та мінімальної необхідності втручання. Актуальні проблеми практичного застосування заходів припинення та судового контролю за правомірністю їх реалізації.

Питання для самостійного вивчення. Теоретичні підходи до визначення сутності заходів адміністративного припинення. Критерії ефективності

застосування заходів припинення. Проблеми правового врегулювання підстав і меж припинення адміністративних правопорушень. Судова практика щодо перевірки законності застосування заходів припинення. Співвідношення заходів припинення з іншими видами адміністративного примусу. Європейські стандарти забезпечення прав людини при застосуванні адміністративного припинення. (1, 6-8, 12-24) (2 год.).

Тема 6. Проблеми застосування заходів процесуального примусу.

Правова природа заходів процесуального примусу у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Гарантії дотримання прав осіб, до яких застосовуються заходи процесуального примусу. Співвідношення процесуального примусу з доказуванням та забезпеченням виконання рішень.

Питання для самостійного вивчення. Поняття та значення заходів процесуального примусу в адміністративно-деліктному провадженні. Особливості правового регулювання застосування примусових заходів у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Колізії норм законодавства щодо процесуального примусу. Судовий контроль за законністю процесуального примусу. Гарантії прав особи при застосуванні процесуального примусу. Шляхи вдосконалення процесуального законодавства України. (1, 6-8, 10, 13, 15, 18, 19, 23, 28, 30, 38, 39, 54) (2 год.).

Тема 7. Актуальні питання заходів юридичної відповідальності .

Заняття 7.1. Теоретичні та прикладні проблеми адміністративних стягнень як заходів юридичної відповідальності.

Поняття адміністративного стягнення як форми реалізації адміністративної відповідальності. Мета, функції та правова природа адміністративних стягнень. Система адміністративних стягнень в Україні. Сучасні проблеми ефективності та пропорційності адміністративних стягнень.

Питання для самостійного вивчення. Поняття та ознаки адміністративного стягнення. Мета й функції адміністративних стягнень. Види адміністративних стягнень та їх правова характеристика. Основні проблеми ефективності адміністративних стягнень. Пропорційність та справедливість адміністративного покарання. Тенденції гуманізації адміністративних санкцій в українському праві. (1, 6-9, 13, 18, 44, 71-73, 77) (2 год.).

Заняття 7.2. Особливості застосування адміністративних стягнень: правила (порядок), підстави.

Підстави і порядок (правила) накладення адміністративних стягнень. Особливості застосування різних видів адміністративних стягнень. Судовий та адміністративний контроль за законністю застосування адміністративних стягнень.

Питання для самостійного вивчення. Підстави і порядок застосування адміністративних стягнень. Принципи законності та індивідуалізації адміністративного стягнення. Особливості процедури розгляду справ про адміністративні правопорушення. Повноваження органів щодо накладення адміністративних стягнень. Виконання постанов про накладення стягнень. Судовий контроль і перегляд постанов у справах про адміністративні правопорушення. (1, 6-9, 13, 18, 44, 71-73, 77) (2 год.).

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти правозастосування адміністративного примусу

Тема 8. Заходи адміністративного примусу, які застосовуються поліцейськими.

Заняття 8.1. Загальні засади застосування поліцейських заходів адміністративного примусу.

Поняття адміністративного примусу в діяльності поліції. Правові підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного примусу. Види заходів примусу, передбачені Законом України «Про Національну поліцію». Принципи законності, пропорційності та недопущення надмірного втручання.

Питання для самостійного вивчення: Правові гарантії дотримання прав і свобод людини під час застосування поліцейських заходів примусу. Документування фактів застосування примусу поліцейськими. Відповідальність поліцейських за перевищення повноважень при застосуванні адміністративного примусу. Судовий та прокурорський контроль за законністю дій поліцейських. (1-3, 6-8, 12-15, 21, 22, 28, 30, 32, 35, 52-54, 83-85, 89) (2 год.).

Заняття 8.2. Застосування фізичного примусу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї поліцейськими

Особливості застосування фізичної сили поліцейськими. Порядок і підстави застосування спеціальних засобів. Застосування вогнепальної зброї як крайнього заходу адміністративного примусу. Принципи та межі застосування фізичного примусу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї поліцейськими.

Питання для самостійного вивчення: Практичні проблеми застосування фізичного примусу та спецзасобів. Судова практика щодо застосування фізичної сили, спецзасобів і вогнепальної зброї. Гарантії законності та дотримання прав людини при застосуванні цих заходів. Відповідальність поліцейських за

порушення правил застосування фізичного примусу, спецзасобів і вогнепальної зброї. (1-3, 6-8, 12-15, 21, 22, 28, 30, 32, 35, 52-54, 83-85, 89) (2 год.).

Тема 9. Заходи адміністративного примусу, які застосовуються персоналом ДКВС.

Поняття, види та правова природа заходів адміністративного примусу, що застосовуються персоналом ДКВС. Підстави, умови та межі застосування заходів примусу персоналом ДКВС. Принципи законності, пропорційності та дотримання прав людини при застосуванні примусових заходів персоналом ДКВС.

Питання для самостійного вивчення. Особливості використання фізичного впливу та спеціальних засобів у діяльності ДКВС. Документування та фіксація фактів застосування адміністративного примусу. Відповідальність персоналу ДКВС за перевищення повноважень при застосуванні заходів примусу. Судовий та адміністративний контроль за законністю дій персоналу ДКВС. Практичні проблеми застосування адміністративного примусу в установах виконання покарань. (1, 6-8, 16, 21, 23, 32, 54) (2 год.).

Тема 10. Заходи адміністративного примусу, які застосовуються працівниками митних органів, податкової та прикордонної служби.

Поняття, види та правова природа заходів адміністративного примусу в діяльності митних, податкових та прикордонних органів. Підстави, умови та межі застосування примусових заходів працівниками митних органів, податкової та прикордонної служби. Принципи законності, пропорційності та захисту прав і свобод осіб при застосуванні адміністративного примусу працівниками митних органів, податкової та прикордонної служби.

Питання для самостійного вивчення. Особливості застосування фізичного впливу та спеціальних засобів у межах компетенції митних, податкових та прикордонних органів. Документування та фіксація фактів застосування адміністративного примусу. Відповідальність працівників за перевищення повноважень при застосуванні примусових заходів. Судовий та адміністративний контроль за законністю дій органів під час застосування адміністративного примусу. Проблеми практичного застосування заходів примусу в діяльності митних, податкових та прикордонних органів. (1, 4, 6-8, 18, 19, 21, 27, 32, 54, 76, 88) (2 год.).

Тема 11. Особливості застосування адміністративного примусу у публічній службі.

Поняття та правова природа адміністративного примусу у публічній службі. Підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного примусу публічними службовцями. Принципи законності, пропорційності та дотримання прав громадян при реалізації адміністративного примусу у публічній службі. Особливості організаційного та процесуального забезпечення застосування заходів примусу у публічній службі.

Питання для самостійного вивчення. Види заходів адміністративного примусу, що можуть застосовуватися у публічній службі. Документування та облік фактів застосування адміністративного примусу службовцями. Відповідальність посадових осіб за перевищення повноважень при застосуванні заходів примусу. Судовий та адміністративний контроль за законністю дій службовців при застосуванні адміністративного примусу. Проблеми практичного застосування адміністративного примусу у публічній службі та шляхи їх вирішення. (1, 6-8, 11, 13, 17, 21, 27, 31, 32, 34, 35, 38, 54, 76) (2 год.).

Тема 12. Особливості застосування адміністративного примусу під час провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Поняття та правова природа адміністративного примусу у провадженні в справах про адміністративні правопорушення. Підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного примусу у процесі розгляду справ. Принципи законності, пропорційності та захисту прав осіб під час застосування примусових заходів. Основні форми адміністративного примусу у провадженні: забезпечувальні заходи, доставлення, тимчасове обмеження прав, вилучення документів та речей.

Питання для самостійного вивчення. Види адміністративного примусу, що застосовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення. Порядок доставлення осіб, які ухиляються від участі у провадженні. Тимчасове обмеження прав та вилучення документів чи речей як заходи примусу. Документування та фіксація фактів застосування адміністративного примусу. Відповідальність посадових осіб за перевищення повноважень при застосуванні заходів примусу. Судовий та адміністративний контроль за законністю дій органів під час застосування адміністративного примусу. Практичні проблеми реалізації адміністративного примусу у провадженні справ про адміністративні правопорушення. (1, 6-8, 13, 18, 44, 46, 48, 62-66, 71-73, 77, 80-82) (2 год.).

Тема 13. Адміністративна діяльність із забезпечення службової дисципліни та проведення антикорупційних заходів.

Поняття та правова природа адміністративної діяльності у сфері забезпечення службової дисципліни. Підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного впливу за порушення службової дисципліни. Антикорупційні заходи в органах публічної влади.

Питання для самостійного вивчення. Види заходів адміністративного впливу щодо порушення службової дисципліни. Особливості проведення службових перевірок та розслідувань дисциплінарних правопорушень. Підстави та порядок накладення дисциплінарних стягнень. Відповідальність посадових осіб за порушення правил службової дисципліни та норм антикорупційного законодавства. Взаємозв'язок між дотриманням службової дисципліни та запобіганням корупції. Контроль за законністю дій органів при здійсненні адміністративної діяльності у сфері дисципліни та антикорупції. (1, 6-8, 10-12, 37, 39, 42, 45, 48, 49-51, 67-70, 78) (2 год.).

Зміст семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади адміністративно-юрисдикційної діяльності правоохоронних органів

Тема 1. Поняття та ознаки адміністративного примусу (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та основні риси адміністративного примусу у системі засобів державного впливу.
2. Ознаки адміністративного примусу. Відмінність адміністративного примусу від інших видів державного примусу.
3. Правові засади та нормативно-правові акти, які визначають порядок застосування заходів адміністративного примусу.
4. Співвідношення понять «адміністративний примус» і «адміністративний вплив».

Тема 2. Види адміністративного примусу та їх характерні особливості (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Адміністративно-примусові заходи фізичного та психічного (психологічного) впливу: сутність, види та межі їх застосування.
2. Доктринальні підходи до класифікації адміністративно-примусових заходів.
3. Проблеми правового регулювання та практичного застосування заходів адміністративного попередження (запобігання).
4. Особливості застосування заходів адміністративного припинення в умовах забезпечення публічної безпеки.
5. Заходи адміністративної відповідальності як форма реалізації примусу: сучасні тенденції та проблеми ефективності.
6. Застосування заходів адміністративного примусу правоохоронними органами в умовах воєнного стану: правові обмеження та гарантії прав людини.

Тема 3. Суб'єкти застосування адміністративного примусу (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Система суб'єктів, уповноважених на застосування адміністративного примусу: поняття, класифікація та взаємодія.
2. Компетенція органів публічної адміністрації у сфері застосування адміністративного примусу.
3. Підстави та межі повноважень суб'єктів адміністративного примусу: правові та етичні аспекти.
4. Відповідальність посадових осіб за перевищення повноважень під час застосування адміністративного примусу.

5. Види, рівні та механізми контролю за законністю застосування адміністративно-примусових заходів.

Тема 4. Актуальні питання застосування заходів запобігання (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Сутність адміністративно-запобіжних заходів та їх роль у системі засобів забезпечення публічного порядку.
2. Види заходів адміністративного запобігання.
3. Правові межі застосування заходів запобігання: проблеми реалізації принципів законності та пропорційності.
4. Співвідношення запобіжних заходів з іншими видами адміністративного примусу.
5. Європейські стандарти превентивної діяльності та їх імплементація у національну систему адміністративного права.

Тема 5. Особливості застосування заходів припинення (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Загальна характеристика адміністративних заходів припинення та їх роль у забезпеченні публічного порядку.
2. Види адміністративних заходів припинення та їх характерні риси.
3. Принципи законності, невідворотності та мінімальної необхідності втручання при застосуванні заходів припинення.
4. Судовий та адміністративний контроль за правомірністю застосування заходів адміністративного припинення.
5. Актуальні проблеми практичного застосування заходів адміністративного припинення в діяльності органів публічної адміністрації.

Тема 6. Проблеми застосування заходів процесуального примусу (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Правова природа заходів процесуального примусу у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.
2. Гарантії дотримання прав осіб, до яких застосовуються заходи процесуального примусу.
3. Співвідношення процесуального примусу з доказуванням та забезпеченням виконання рішень.
4. Особливості застосування заходів процесуального примусу у практиці адміністративного провадження.
5. Актуальні проблеми правозастосування та контролю за законністю заходів процесуального примусу.

Тема 7. Актуальні питання заходів юридичної відповідальності (4 год.).

Заняття 7.1. Теоретичні та прикладні проблеми адміністративних стягнень як заходів юридичної відповідальності (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Адміністративного стягнення як різновид примусу і як форма реалізації адміністративної відповідальності.
2. Мета, функції та правова природа адміністративних стягнень.
3. Система адміністративних стягнень в Україні та класифікація видів стягнень.
4. Сучасні проблеми забезпечення ефективності та пропорційності адміністративних стягнень.
5. Особливості застосування адміністративних стягнень у практиці органів публічної адміністрації.

Заняття 7.2. Особливості застосування адміністративних стягнень: правила (порядок), підстави (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Підстави і порядок накладення адміністративних стягнень.
2. Особливості застосування різних видів адміністративних стягнень.
3. Судовий та адміністративний контроль за законністю застосування адміністративних стягнень.
4. Документування та облік фактів накладення адміністративних стягнень.
5. Проблеми практичного застосування адміністративних стягнень та шляхи їх удосконалення.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти правозастосування адміністративного примусу

Тема 8. Заходи адміністративного примусу, які застосовуються поліцейськими (4 год.).

Заняття 8.1. Загальні засади застосування поліцейських заходів адміністративного примусу (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття адміністративного примусу в діяльності поліції.
2. Правові підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного примусу.
3. Види заходів адміністративного примусу, передбачені Законом України «Про Національну поліцію».
4. Принципи законності, пропорційності та недопущення надмірного втручання при застосуванні адміністративного примусу.

5. Практичні аспекти реалізації адміністративного примусу у діяльності поліції.

Заняття 8.2. Застосування фізичного примусу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї поліцейськими (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Особливості застосування фізичної сили поліцейськими.
2. Порядок і підстави застосування спеціальних засобів.
3. Застосування вогнепальної зброї як крайнього заходу адміністративного примусу.
4. Принципи та межі застосування фізичного примусу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї поліцейськими.
5. Проблеми практичного застосування фізичного примусу та спеціальних засобів у діяльності поліції.

Тема 9. Заходи адміністративного примусу, які застосовуються персоналом ДКВС (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття, види та правова природа заходів адміністративного примусу, що застосовуються персоналом ДКВС.
2. Підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного примусу персоналом ДКВС.
3. Принципи законності, пропорційності та дотримання прав людини при застосуванні заходів примусу персоналом ДКВС.
4. Особливості організаційного та процесуального забезпечення застосування заходів адміністративного примусу персоналом ДКВС.
5. Проблеми практичного застосування адміністративного примусу в діяльності ДКВС.

Тема 10. Заходи адміністративного примусу, які застосовуються працівниками митних органів, податкової та прикордонної служби (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття, види та правова природа заходів адміністративного примусу в діяльності митних, податкових та прикордонних органів.
2. Підстави, умови та межі застосування примусових заходів працівниками митних органів, податкової та прикордонної служби.
3. Принципи законності, пропорційності та захисту прав і свобод осіб при застосуванні адміністративного примусу працівниками митних органів, податкової та прикордонної служби.
4. Особливості організаційного та процесуального забезпечення застосування заходів адміністративного примусу в діяльності митних, податкових та прикордонних органів.
5. Проблеми практичного застосування адміністративного примусу в діяльності митних, податкових та прикордонних органів.

Тема 11. Особливості застосування адміністративного примусу у публічній службі (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та правова природа адміністративного примусу у публічній службі.
2. Підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного примусу публічними службовцями.
3. Принципи законності, пропорційності та дотримання прав громадян при реалізації адміністративного примусу у публічній службі.
4. Особливості організаційного та процесуального забезпечення застосування заходів адміністративного примусу у публічній службі.
5. Проблеми практичного застосування адміністративного примусу у діяльності публічних службовців.

Тема 12. Особливості застосування адміністративного примусу під час провадження у справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та правова природа адміністративного примусу у провадженні в справах про адміністративні правопорушення.
2. Підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного примусу у процесі розгляду справ.
3. Принципи законності, пропорційності та захисту прав осіб під час застосування примусових заходів в ході провадження у справах про адміністративні правопорушення.
4. Основні форми адміністративного примусу у провадженні: забезпечувальні заходи, доставлення, тимчасове обмеження прав, вилучення документів та речей.
5. Проблеми практичного застосування заходів адміністративного примусу під час провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Тема 13. Адміністративна діяльність із забезпечення службової дисципліни та проведення антикорупційних заходів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та правова природа адміністративної діяльності у сфері забезпечення службової дисципліни.
2. Підстави, умови та межі застосування заходів адміністративного впливу за порушення службової дисципліни.
3. Антикорупційні заходи в органах публічної влади.
4. Організаційне та процесуальне забезпечення застосування заходів адміністративного впливу та антикорупційних заходів.
5. Проблеми практичного застосування адміністративної діяльності у сфері дисципліни та антикорупції.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

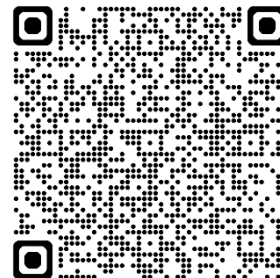
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Адміністративний примус»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	120	168
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	15	20
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	15	18
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	30	40
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	60	90

ПОЛІТИКА КУРСУ

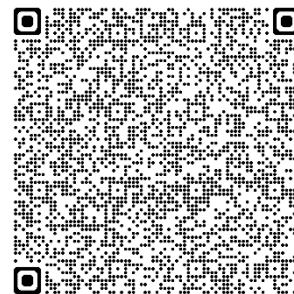
1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

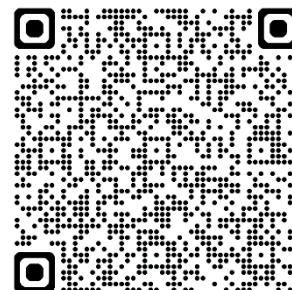
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

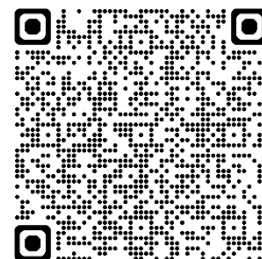
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

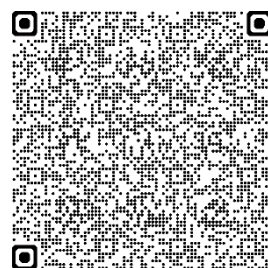
Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилення текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Під час вивчення навчальної дисципліни “Адміністративно-юрисдикційна діяльність правоохоронних органів” студентам надається можливість перерахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, — є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Теми, які можуть бути перезараховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн- курсів	Посилання на курс
Тема 13. Адміністративна діяльність із забезпечення службової дисципліни та проведення антикорупційних заходів	Зрозуміло про конфлікт інтересів	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/conflict-awareness-nazk/

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі публічного права.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності. Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	Усний контроль, поточний контроль, залік
Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності. Розробляти та управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності та з дотичних міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). <i>Додатково: написання тез, презентація на науковому заході.</i>	Усний контроль, поточний контроль, залік

Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності). Мати навички вирішення завдань у складі міжвідомчих органів з проблем забезпечення безпеки та підтримання правопорядку. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). <i>Додатково: написання тез, презентація на науковому заході.</i>	Усний контроль, поточний контроль, залік
---	--	---

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється

«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	Студент володіє матеріалом на рівні фрагментарного відтворення окремих понять адміністративного примусу; не розуміє сутності та правової природи примусових заходів; плутає види адміністративного примусу з іншими формами державного примусу (кримінального, дисциплінарного); не може визначити суб'єктів, підстави чи порядок застосування заходів адміністративного примусу; не орієнтується у законодавстві, що регламентує діяльність органів публічної влади у цій сфері. Відповіді уривчасті, нелогічні, без прикладів і зв'язку з практикою.
«задовільно»	Студент володіє основним навчальним матеріалом, але знання носять переважно репродуктивний характер; здатний відтворити загальні поняття, види і принципи адміністративного примусу, однак не завжди правильно визначає їх ознаки та особливості застосування; з допомогою викладача може пояснити відмінності між заходами запобігання, припинення, процесуального примусу і відповідальності; має загальне уявлення про правові підстави дій поліцейських, персоналу ДКВС, митних та прикордонних органів; допускає неточності при аналізі законодавства та практики, але здатний за допомогою викладача виправляти помилки та формулювати висновки.
«добре»	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, здатний пояснити поняття, класифікацію, принципи і функції адміністративного примусу, аналізує норми законодавства та судову практику; розуміє співвідношення адміністративного примусу з іншими видами державного примусу; вміє застосовувати знання під час аналізу типових ситуацій, пов'язаних із реалізацією повноважень правоохоронних органів; обґрунтовує позиції з питань законності, пропорційності та дотримання прав людини; наводить приклади правомірного та неправомірного застосування примусових заходів; демонструє вміння систематизувати матеріал, робити логічні висновки, обґрунтовувати правову позицію.

«відмінно»	Студент виявляє глибоке теоретичне розуміння правової природи адміністративного примусу, вільно оперує поняттями, категоріями і принципами; здатний до критичного аналізу законодавства, судової та адміністративної практики; самостійно формулює пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання примусових заходів у діяльності правоохоронних органів; демонструє вміння комплексно аналізувати адміністративно-примусові відносини у різних сферах (поліція, ДКВС, митниця, публічна служба); творчо підходить до розв'язання практичних кейсів; здатний аргументовано відстоювати власну правову позицію; проявляє навички дослідницького аналізу сучасних проблем адміністративного примусу, у тому числі в умовах воєнного стану та євроінтеграційних процесів.
-------------------	---

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно зі **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗА ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C

Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Адміністративне право та адміністративний процес : повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтєвський, А. Берлач та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Феліка. 5-те вид. Одеса : Юридика, 2025. 700 с.
2. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції : навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 396 с.
3. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів Національної поліції : навч. посіб. / авт. кол.: В.М. Білик, С.Г. Братель, В.І. Варивода та ін. ; за ред. В.А. Кулікова. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2023. 285 с.
4. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів охорони державного кордону / Ю. Б. Курилюк та ін.: підручник. Київ: ВД «Дакор», 2023. 484 с.
5. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: навч. посіб. / кол. авторів : Джафарова О. В., Шатрава С. О., Бугайчук К. Л. та ін. ; за заг. ред. О. І. Безпалової. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2021. 468 с.
6. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / В. Галуцько та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.

7. Адміністративно-правова реформа в Україні, за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
8. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько та ін. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
9. Кісіль З. Р., Швець Д.В., Кобко Є.В. Адміністративне право : навч. посіб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 934 с.
10. Адміністративно-судове процесуальне право України : підручник / [Д. В. Лученко, Ю. В. Георгієвський, М. І. Белікова та ін.] ; за заг. ред. проф. Д. В. Лученка. – Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. – 696 с.
11. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (з наступ. змін. та допов.).
12. Національна поліція України в умовах воєнного стану. Настільна книга поліцейського/ під. заг. ред. І. М. Копотуна. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 508 с.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР. (ВВР) 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
14. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
15. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
16. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 року № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
17. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Прийнято 16 грудня 1966 р. Генеральною Асамблеєю ООН. Відомості Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
18. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
19. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
20. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
21. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
22. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
23. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23 червня 2005 року № 2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>
24. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.

25. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
26. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>.
27. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22 червня 2000 року № 1835-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>.
28. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 5. Ст. 35.
29. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 52. Ст. 561.
30. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі : Закон України від 1 грудня 1994 року № 264/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
31. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. Ст. 142.
32. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 10. Ст. 62.
33. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 10. Ст. 60.
34. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального : Закон України від 19.12.1995 № 481/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 46. Ст. 345.
35. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення : Закон України від 22.09.2005 № 2899-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 52. Ст. 565.
36. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України : Закон України від 7 березня 2002 року № 3099-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14#Text>.
37. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>.
38. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5 квітня 2007 року № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>.
39. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

Додаткова література

40. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів Служби безпеки України : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 180 с.

41. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України : монографія / Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. Харків : Факт, 2022. 452 с.

42. Аносенков А. А. Звернення громадян як елемент механізму забезпечення законності в діяльності державних органів. Південноукраїнський правничий часопис. № 1. 2023. С. 175–179.

43. Балобанова Д. О., Газдайка-Василишин І. Б. Закон про кримінальну відповідальність : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 72 с.

44. Бондар В., Бездольний М. Прогалини адміністративного законодавства щодо розгляду органами Національної поліції України справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксованих в автоматичному режимі. Юридичний бюлетень. 2022. Вип. 25. С. 58–83.

45. Буди О. Особливості порядку розгляду звернень громадян в органах Національної поліції України: адміністративно-правові аспекти. Věda a perspektivy. № 12 (19) 2022. С. 159–173.

46. Габуда А. С., Репецкий С. П. Правовий статус водіїв легкого персонального електротранспорту. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2024. Вип. 18 (30). С. 72-79.

47. Габуда А. С. «Корупційна пастка» криміналізації незаконного збагачення: ретроспективний аналіз. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 3 (116). С. 68-74.

48. Габуда А., Данченко К. Розмежування понять «подарунок» та «неправомірна вигода» в адміністративному та кримінальному праві. Теорія і практика правознавства. 2022. № 21. С. 36-49.

49. Габуда А.С., Огерук І.С. Законотворча еквілібристика з е-декларуванням в Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2023. Том 34 (73) № 5. С. 19-24.

50. Габуда А., Себунчак Ю. Проблеми реалізації принципу добросовісності і розсудливості. Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану: збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 18 жовтня 2024 року). Кропивницький: ДонДУВС, 2024. С. 356-358.

51. Габуда А.С., Проць Д.І. Законність і справедливість на терезах сучасного вітчизняного адміністративного судочинства. Теоретичні та практичні проблеми розвитку кримінального права і процесу : матеріали XIII Всеукраїнського науково-

практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 2 листопада 2024 рік). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2024. С. 3-5.

52. Клейман М.Ю. Особливості адміністративно-правового регулювання застосування адміністративного примусу в діяльності національної поліції в умовах воєнного стану. Стан та перспективи розвитку адміністративного права України: матеріали XI Міжнародної на-уково-практичної онлайн-конференції, м. Одеса, 24 жовтня 2024 р. Одеса: ОДУВС, 2024. С. 72–74.

53. Пелех М.І. Адміністративно-правові засади здійснення адміністративного примусу органами Національної поліції України. Дис. на здобуття наук. ст. канд. юрид. наук за спец. 12.00.07. Наук.-дослідн. інст. публ. права, Київ. 2021. 229 с.

54. Присяжнюк О. А. Деякі особливості застосування правоохоронними органами України заходів адміністративного примусу у період воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2024. Серія ПРАВО. Випуск 86: частина 4. С. 46-51.

55. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>

56. Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2015 р. № 877. Офіційний вісник України. 2015. № 89. Ст. 2971. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text>

57. Про Правила дорожнього руху : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text>

58. Про затвердження Положення про дозвільну систему : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF>

59. Про затвердження Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 № 1251. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-2010-%D0%BF#Text>

60. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text>

61. Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 № 833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF#Text>

62. Про затвердження Порядку зберігання вилучених під час здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення речей і документів :

Постанова Кабінету міністрів України від 16 січня 2012 р. № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/17-2012-%D0%BF#Text>

63. Про затвердження Порядку направлення водіїв транспортних засобів для проведення огляду з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, і проведення такого огляду : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 № 1103. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-2008-%D0%BF#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-2008-%D0%BF#Text)

64. Про затвердження Інструкції зі складання протоколів та оформлення матеріалів про військові адміністративні правопорушення : Наказ МОУ від 23 жовтня 2021 року № 329. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1622-21#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1622-21#Text)

65. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу : Наказ МОЗ України від 01.08.2000 № 188. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/z0512-00#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00#Text)

66. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції : Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України від 09.11.2015 № 1452/735. URL: [https://zakon.rada.gov. ua/laws/show/z1413-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15#Text)

67. Положення про відомчі заохочувальні відзнаки Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25 квітня 2019 року № 317 «Про заохочення в Національній поліції України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0535-19#Text>

68. Положення про дисциплінарні комісії в Національній комісії України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07 листопада 2018 року № 893 «Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1356-18#n4>

69. Положення про заохочення в Національній поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25 квітня 2019 року № 317. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0535-19#Text>

70. Порядок проведення службових розслідувань у Національній поліції : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07 листопада 2018 року № 893 «Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1355-18#Text>

71. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : Наказ МВС України 06.11.2015 № 1376. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ z1496-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text)

72. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі : Наказ МВС України від 13.01.2020 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0113-20#Text>

73. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : Наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15#Text)

74. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ z0637-98](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98)

75. Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 15.11.2017 № 930. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1493-17#Text>

76. Ступак Д. Теоретичні засади адміністративно-правового режиму воєнного стану. Сучасні дослідження актуальних проблем адміністративного права та процес. 2022. С. 906–940.

77. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. Станом на 15 вересня 2021 р. / за заг. ред. Д. В. Журавльова. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2021. 832 с.

78. Огляд судової практики Верховного Суду з питань застосування положень Закону України «Про звернення громадян». Рішення, внесені до ЄДРСР, із січня 2018 року по вересень 2023 року / упоряд. : відділ аналітичної та правової роботи Касаційного адміністративного суду управління аналітичної допомоги касаційним судам та Великій Палаті Верховного Суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду. Київ, 2023. 26 с.

79. Організація охорони громадського (публічного) порядку за скандинавською моделлю : навч. посіб. (практикум) / К. В. Бахчев, Р. Ю. Молчанов, В. В. Фурса, Д. П. Цуркаленко, О. В. Захарченко. Дніпро : ДДУВС, 2023. 172 с.

80. Особливості кваліфікації адміністративних правопорушень за статтею 122 КУпАП (у схемах) / К. В. Бахчев, О. І. Мамчій, Р. Ю. Молчанов, М. О. Шевяков. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 104 с.

81. Остапепенко О. І. Про юридичну кваліфікацію військових адміністративних правопорушень. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4952/vnulpurn201683716.pdf>.
82. Оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення, передбаченого ст. 124 КУпАП щодо деяких категорій осіб : наук.- практ. рекомендації / А. Є. Фоменко та ін. Дніпро : ДДУВС, 2023. 72 с.
83. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Безпалової. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.
84. Поліцейська діяльність : підручник ; за ред. О. С. Юнін. Дніпро : ДДУВС, 2022. 432 с.
85. Поліцейська діяльність: адміністративно-правове регулювання : навчальний посібник / Ю. А. Хатнюк, О. Б. Мороз, В. В. Бондар, М. Ю. Самченко, С. С. Гнатюк, Є. В. Кобко ; за ред. Ю. С. Назара. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 632 с.
86. Про судову практику у справах про злочини проти власності : Постанова Верховного суду України від 06.11.2009 № 10.
87. Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 4.
88. Швайка М. М. Сучасні підходи до розуміння сутності та змісту адміністративного примусу у сфері забезпечення прав і свобод особи. *Наукові записки. Серія: Право | SCIENTIFIC NOTES. SERIES: LAW*. Випуск 12. 2022. С. 143-146.
89. Юнін О. С. та ін. Адміністративна діяльність підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2023. 160 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради. 2005. №3536, № 37. Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 58 2014 року № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
3. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 року №5203-VI / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради. 2013. №32. Ст. 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
4. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. № 3460-VI / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради. 2011. № 51. Ст. 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
5. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-XII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради. 1993. №31. Ст. 338. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>. (дата звернення: 30.08.2025).
6. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. №1700- VII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради. 2014. № 49. Ст. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>. (дата звернення: 30.08.2025).
7. Положення про Державну податкову службу України : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п> (дата звернення: 30.08.2025).
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 30.08.2025).
9. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення: 30.08.2025).
10. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 30.08.2025).
11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (дата звернення: 29.08.2025).
12. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 30.08.2025).
13. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 29.08.2025).

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу
1	2
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.vru.gov.ua	Вища рада юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.cvk.gov.ua	Центральна виборча комісія України
www.uba.kiev.ua	Асоціація правників України
www.pravosud.org.ua	Українське правосуддя
www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/golos	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.chitalka.info	Електронні підручники он-лайн/ Право
www.uapravo.org	Правовий журнал
www.nau.kiev.ua	Нормативні акти України - законодавство для практиків
www.cmlaw.com.ua	Юридична компанія «Чечель, Маллаєв та Партнери»
www.pravoved.com.ua	Спеціалізований ресурс для правників
www.lawyer.org.ua	Корпорація «Юриспруденція он-лайн»
www.legality.kiev.ua	Інститут проблем законодавства
www.khpg.org	Харківська правозахисна група
www.vybor.8m.com	Судові проблеми (інформація про судову систему, як поводитися в суді, як написати скаргу до Європейського Суду з прав людини)
www.pension.kiev.ua	Пенсійне забезпечення в Україні
legalpro.hypermart.net/konstsudl.html	Правовий захист (Рішення Конституційного Суду України)

www.uapravo.org	UApravo (Сайт корисної правової інформації: є методичні матеріали, закони, юридичні консультації тощо)
www.whoiswho.com.ua	«Хто є хто в Україні?» (Сайт пропонує необхідну контактну інформацію про органи державної влади. Надається довідкова інформація з номерами телефонів, адресами, біографіями чиновників тощо)
www.helsinki.org.ua	Українська Гельсінська спілка з прав людини
www.u21.org.ua	Юрист XXI століття
www.accent.kiev.ua	Політична та економічна інформація про Україну
www.coe.kiev.ua	Рішення Європейського суду
www.legal.com.ua	Інформаційно-пошукова система по законодавству